

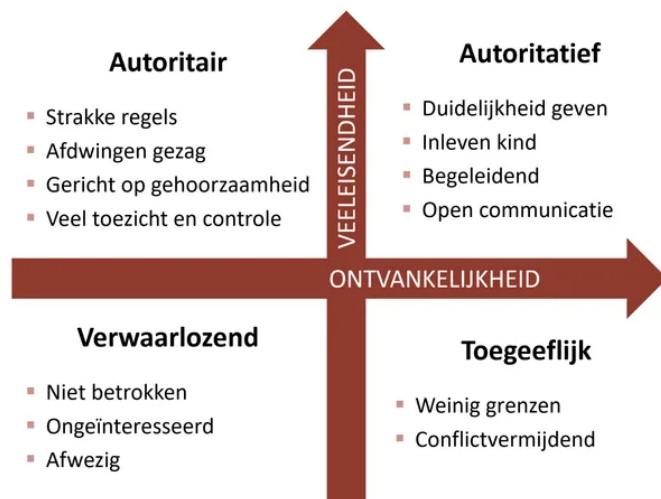

Blog oktober 2025

De invloed van jouw opvoedstijl op regels en routines in de klas

Regels, afspraken en goed klassenmanagement, met heldere routines en organisatie, zorgen voor duidelijkheid in de klas. Die duidelijkheid voor jou en je leerlingen creëert veiligheid en draagt bij aan een prettige sfeer. Zo ontwikkelen jullie een positief en krachtig leer- en leefklimaat.

Ook al is deze blog vooral toepasbaar tijdens de Gouden Weken, de rest van het jaar is dit zeker ook erg nuttig. Lees dus toch nog maar even door.

Waar je naartoe wilt met regels, routines en rituelen.

Het als leerkracht actief regie voeren op regels, routines en rituelen, mét inzicht in jouw voorkeursstijl van opvoeden, heeft de volgende **resultaten voor de klas**:

- Duidelijke regels = veiligheid,
- Samen werken aan een positieve norm,
- Een duidelijk gevoel van 'zo doen wij dat hier in onze klas',
- Begrenzen vanuit duidelijkheid, begeleiding, transparantie en verbinding,
- Voorkomen dat er een negatieve norm ontstaat vanuit een heftige stormingsfase.

De **resultaten voor de leerkracht** zijn:

- Inzicht in de voorkeursstijl van opvoeden en leidinggeven maakt dat je vanuit bewustzijn beter kunt reageren op situaties,
- Je leert duidelijke keuzes maken op gebied van welk gedrag vanuit jou als leerkracht nú nodig is,

- Jouw handelen als leerkracht gaat effectiever zijn,
- Vanuit verbinding, met behoud van de goede band met de leerling, draag je bij aan rust, duidelijkheid en veiligheid binnen de groep.

Hoe kun je negatieve normen voorkomen?

Regels en routines zijn doorgaans onderdeel van de Gouden Weken, maar gedurende de rest van het jaar kun je hier ook zeker mee te maken krijgen. Als er op een ander moment van het schooljaar een negatieve norm blijkt te zijn ontstaan, dan is alle hiergenoemde informatie nog steeds van toepassing.

Negatieve normen vermijden en het rustiger laten verlopen van de stormingsfase doe je o.a. door als leerkracht actief regie te voeren op regels, afspraken en routines. Dit doe je als volgt:

Bedenk je eens het volgende:

- Wat is jouw **overtuiging** t.a.v. regels en het regie voeren daarop?

Vind je bijvoorbeeld dat kinderen het zelf maar moeten bepalen en uitvechten? Of zie je dit als een belangrijke rol voor de leerkracht? Of juist voor de ouders?

- Welke **opvoedstijl** heeft jouw voorkeur?

Ben je het liefst een allemansvriend of juist heel streng?

- Bij welk gedrag of welke situatie zie je bij jezelf een **andere opvoedstijl naar voren treden?**

Hoe reageer je bijvoorbeeld op pestgedrag of als er subgroepjes ruzie krijgen? Wat doe je als leerlingen je negeren?

Samen met de leerlingen doen

Tijdens de normingsfase bepalen jullie aan welke regels en afspraken jullie je in de klas gaan houden om te zorgen voor een fijne werksfeer. Het is belangrijk om dit samen met de leerlingen te doen, omdat ergens over meedenken het gevoel van eigenaarschap en verantwoordelijkheid vergroot. Iets waar je zelf invloed en inspraak op hebt gehad, blijft beter hangen en je bent sneller geneigd eraan mee te doen en er verantwoordelijkheid voor te nemen.

Voorbeelden uit de praktijk

Een klas die ik coachte middels de RESPECT-aanpak van Klasse(n)Kracht, had samen een missie opgesteld, een doel waar ze als groep naartoe wilden werken. Ze hadden ook samen de regels en afspraken geformuleerd om dit doel te bereiken. Klinkt goed, toch? Wat kan ik daar als coach nog aan toevoegen?

Ze hadden hulp nodig, omdat het na het neerzetten van de kaders en het boeken van flink wat vooruitgang opeens toch weer misging. Nadat ze hadden geleerd om beter samen te werken en de sfeer, werkhouding en dynamiek in de groep verbeterde, had de leerkracht de touwtjes laten vieren. Ze werd **toegeeflijk**, wilde niet meer streng zijn want dat vond ze zo negatief. Ze wilde juist graag **leuk, lief en aardig gevonden worden**. Helaas, daar ging het dus helemaal mis.

Na het bespreken van de opvoedstijlen realiseerde de leerkracht zich dat duidelijke kaders, grenzen, regels en afspraken bijdragen aan de **veiligheid**. Dat zij als leerkracht regie moest voeren op **gewenst gedrag**. En als ze dat op een **open, begeleidende, duidelijke en betrokken manier** deed, was ze juist een *leuke juf*.

De leerkracht in deze groep had twee prachtige **kwaliteiten**: tolerantie en geduld. Hij **kreeg de kriebels** van strenge, strakke regels en zat dus zeker niet in het **autoritaire kwadrant**. Zijn **uitdaging** was om een balans tussen tolerantie, geduld en duidelijke kaders te vinden.

Dat kan op een **verbindende manier**, zonder de goede band en relatie met je leerlingen te verliezen.

Dit was nodig omdat hij geen duidelijkheid gaf met regels en routines. En dus gingen de kinderen zelf bepalen welke regels en routines er in de klas golden. Zij bepaalden de norm van de groep. En helaas werd dat **geen positieve norm**. Het moest vooral gezellig zijn en hard werken was uit den boze.

Door een teveel aan tolerantie en geduld, die niet in verhouding stond met autoriteit, ging het mis. **Door te werken aan** goed klassenmanagement, overzicht, organisatie en duidelijke kaders **kwam het weer goed**. Nu wordt de effectieve leertijd van de leerlingen weer optimaal benut.

Ook het **verleden** kan een rol spelen in jouw stijl van leidinggeven.

Zo zag ik bij deze leerkracht vaak een **autoritaire stijl** op de voorgrond treden. Ik besprak met haar het kwadrant waarbij ik haar vroeg waar ze zichzelf in herkent. Dat was inderdaad (naast het autoritatieve) ook het autoritaire.

We bespraken wat maakte dat ze in dat kwadrant terecht kwam en na een uitgebreid gesprek bleek dat haar verleden hier een grote rol in speelt. Ze was vroeger **gepest**. Als kinderen niet luisterden of gingen lachen, **triggerde** dit haar ervaringen en rotgevoel uit haar pestverleden. Ze wilde er dan extra voor zorgen dat ze de **controle** niet verloor en kwam zo terecht in de autoritaire stijl.

Door hier **bewust** van te worden en te **onderzoeken** wat de intentie van de leerlingen was bij het lachen of niet luisteren, kon ze dit los gaan zien van haar pestverleden. Vanuit dit bewustzijn kon ze vervolgens ook beter **in het moment kiezen** voor de **autoritatieve stijl van leidinggeven**.

Aan de slag met jouw opvoedstijl

Wil je ook meer inzicht in jouw opvoedstijl en de invloed die dit heeft op je klas? Neem dan contact met me op, ik kom graag met je in gesprek.

Als **gediplomeerd coach in het onderwijs** begeleid en coach ik onderwijsprofessionals in hun ontwikkeling bij vraagstukken rondom o.a.: klassenmanagement, pedagogisch handelen, didactische vaardigheden, timemanagement, samenwerken, etc.

Als **Licentie Specialist Klasse(n)Kracht** begeleid en coach ik leerkrachten in het proces van groepsvorming. Om van dynamische groepen een positieve groep te maken en ook daar te zorgen voor een krachtig en sociaal veilig leer- en leefklimaat.